

Opsamling af pædagogiske tilsyn 2018

8. februar 2019

Indledning

Dagtilbuddene arbejder målrettet med at udvikle den pædagogiske kvalitet, herunder arbejdet med den pædagogiske læreplan og der observeres i tilsynene pædagogiske aktiviteter, daglige rutiner og børns leg, hvor medarbejderne i samspillet med børnene understøtter børnenes trivsel, udvikling og læring.

Der arbejdes systematisk med overgangen fra hjem til dagtilbud og fra børnehave til skole. I modtagelsen af børn og forældre lægges der også vægt på et tæt forældresamarbejde med opstartssamtaler, daglige dialoger og årlige samtaler.

I tilsynene for 2018 har der siden vedtagelsen af den reviderede dagtilbudslov i juni 2018 også været et naturligt fokus på det nye fælles pædagogiske grundlag og justeringen af de seks læreplanstemaer. Kravene til evaluering er blevet skærpet og der skal arbejdes med pædagogiske aktiviteter, der skaber en helhed på tværs af læreplanstemaerne fremfor en årshjul tankegang, hvor et tema er i fokus af gangen. Derudover er der et styrket fokus på børns frie leg. På mange måder er dagtilbuddene i Roskilde Kommune godt rustet til at møde de nye krav i lovgivningen blandt andet gennem det omfattende kompetenceudviklingsforløb Trivsel, Udvikling og Læring, der blev gennemført i årene 2014-2016. Samtidig betyder de nye krav, at de enkelte afdelinger skal genbesøge deres pædagogiske praksis og overveje om den ændrede lovgivning kalder på nye tilgange til det pædagogiske arbejde.

Resume af notat

De pædagogiske tilsyn i 2018 viser, at de forrige års opmærksomhed på udviklingen af det fysiske læringsmiljø og at arbejde med børnene i mindre grupper har betydet, at dagtilbuddene har nedbragt støjniveauet, der nu i langt størstedelen af dagtilbuddene karakteriseres som lavt. Der skal fortsat være opmærksomhed på at udvikle læringsmiljøerne, så de inspirerer børnene til leg og sikrer gode sprog miljøer, og der skal arbejdes med rutiner og genkendelighed i overgange i løbet af dagen, så der ikke opstår uro der højner støjniveauet.

Forældresamarbejdet i Roskilde Kommune foregår bl.a. gennem årlige samtaler, hvor der tages udgangspunkt i en dialogprofil af barnet som et afsæt for fælles opmærksomhed på barnets udvikling og næste udviklingszone. Næste skridt i at styrke samarbejdet er at støtte det pædagogiske personale i deres systematik, så støtteværktøjerne i dialogredskabet anvendes til at udarbejde handlingsplaner og følge op på børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse¹.

---

¹ Der foretages i foråret 2019 en evaluering af dialogredskabet blandt forældre og det pædagogiske personale. Viden herfra skal også bruges til at afklare kompetenceudviklingsbehov.

Mange af anbefalinger fra tilsynene i 2018 viser, at der peges på fortsat udvikling og refleksion over den voksnes rolle i legen, fx hvornår styrer den voksne legen, hvornår guider eller observerer den voksne på afstand. Alt sammen for at støtte udvikling af legen eller støtte et barn i deltagelse. Dette fokus ligger også i naturlig forlængelse af den styrkede pædagogiske læreplan, der skal implementeres frem mod juni 2020.

Dagtilbuddene arbejder videre med de udviklingspunkter, der er blevet identificeret ved tilsynene, og der følges løbende op herpå via områdeledelsen og når der føres tilsyn i 2019.

Samtidig igangsættes der et pilotprojekt, hvor afdelinger i område Midtøst og Syd, samt de selvejende institutioner Lyngbakken og Mariehøj afprøver et nyt tilsynskoncept (se bilag 2).

Opsamling

Skole og Børn, Dagtilbud fører pædagogiske tilsyn med 49 afdelinger i syv kommunale områder², en specialbørnehave, otte selvejende dagtilbud³, syv private dagtilbud og to puljeinstitutioner. De pædagogiske tilsyn er gennemført fra maj til december 2018.

Specialbørnehaven Bjerget har årlig pædagogisk tilsyn udført af en dagtilbudskonsulent og en småbørnskonsulent fra PPR.

I to selvejende dagtilbud har der ud over det ordinære tilsyn, været ført skærpet tilsyn. Skærpet tilsyn består af jævnlige uanmeldte besøg med særlig fokuspunkter.

For det ene selvejende dagtilbud har der været seks uanmeldte tilsynsbesøg og fire opfølgende møder i perioden oktober til december 2018.

For det andet selvejende dagtilbud har der været seks uanmeldte og to anmeldte tilsynsbesøg i perioden marts til april 2018. Efterfølgende er dette selvejende dagtilbud blevet kommunalt pr. 1. august 2018.

De pædagogiske ledere og institutionslederes statusbeskrivelse i forbindelse med tilsyn 2018

De pædagogiske tilsyn i 2018 har taget udgangspunkt i følgende fokusområder:

- Gruppestørrelser og aldersopdeling
- Personalets kvalifikationer
- Sprog
- Sikkerhed og retningslinjer
- Vellykkede overgange og sammenhængende forløb
- Børn i udsatte positioner
- Evaluering og pædagogisk udvikling
- Dialogredskabet

Fokuspunkterne er udvalgt ud fra tilsynene i 2017 og skaber en rød tråd i den faglige udvikling og drøftelse der sker i tilsynet.

² Den 15. september 2018 blev områdestrukturen justeret, således at et område blev nedlagt. Der er nu syv områder.

³ Vindinge Børnehus blev fra den 1. august 2018 en kommunal afdeling i område syd. Fra 1.1. 2019 er de to selvejende institutioner Solskikken og Kastanjen sammenlagt.

Fokuspunkter og fælles tendenser fra tilsyn 2018

Fokuspunkterne er valgt blandt andet på baggrund af tilsynene fra 2017 og tendenserne er udarbejdet ud fra en opsamling af de anbefalinger, der er givet til hver afdeling i tilsynet 2018.

I de enkelte afdelinger arbejdes der videre med de konkrete udviklingspunkter, der er blevet identificeret, og der følges op herpå løbende via områdeledelsen, og igen når der føres tilsyn i 2019.

Fokuspunkter	Fælles tendenser
<p>Den fysiske indretning Særlig opmærksomhed på hvordan indretningen stimulerer til leg og udforskning af omgivelserne. Herunder støj, børnenes mulighed for fordybelse, og hvordan indretningen understøtter kommunikationen mellem børn og voksne og mellem børnene</p>	<p>Tilsynene for 2018 viser, at der generelt er et lavt støjniveau. Samtidig viser tilsynene, at det fokus der har været på at etablere tematiserede og tydelige læringsmiljøer har medført, at størstedelen af afdelingerne nu har gode fysiske læringsmiljøer. Det skaber læringsmiljøer med ro til fordybelse og fokus på at undgå unødige forstyrrelser af leg og aktiviteter er med til at mindske støjniveauet.</p> <p>Der skal forsat være opmærksomhed på, at sikre, at der også i overgange fra en aktivitet til en anden, fx fra måltid til aktivitet, fokuseres på at undgå at støjniveauet stiger. Hertil er der fokus på at gøre rutiner genkendelige for børnene og forberede dem på, hvad der skal ske som det næste, da utydelige rammer ofte medfører uro blandt børnene.</p> <p>Samtidig arbejder mange afdelinger med at opdele børnene i mindre grupper, så der skabes større nærvær, hvilket understøtter relationer i børnefællesskabet og mellem barn og voksen. Mindre grupper medvirker samtidig til, at børnene kan komme til orde, og der skabes mulighed for større sproglig opmærksomhed og længde i samtalerne med børnene.</p>
<p>Vellykkede overgange og sammenhængende forløb</p>	<p>Mange dagtilbud arbejder med tidlige indkøringsforløb, hvor kommende vuggestuebørn og forældre kan komme på besøg et par timer en fast ugedag i perioden op til, at de starter. På den måde lærer barn og forældre dagtilbuddet og de voksne at kende, så opstarten bliver mere tryk, da pædagogisk personale og stue er velkendte rammer.</p> <p>Ved overgangen til skole arbejdes der med skolebesøg, forældremøder og nogle afdelinger har pædagog med i SFO i opstartsperioden for at skabe en tryk overgange for børnene. Derudover arbejdes der med fælles aktiviteter på tværs af afdelinger, så børn der skal i samme skole får mulighed for at danne relationer med kommende klassekammerater.</p>
<p>Vekselvirkning mellem voksen- og børnestyret aktiviteter Særlig opmærksomhed på, hvordan der</p>	<p>I nogle tilsyn for 2018 peges der på vigtigheden af, at afdelingerne reflekterer over, hvordan en pædagogisk aktivitet fx en samling bedst muligt danner en ramme for børnenes initiativ,</p>

<p>skabes aktiviteter, hvor børnene er styrende i udviklingen af deres leg På den måde støttes børnene i at bruge deres nysgerrighed og få lyst til at eksperimentere.</p>	<p>deltagelse i børnefællesskaber og udvikling. Her er fokus på, at lederne sammen med det pædagogiske personale reflekterer over formål med en aktivitet, så der kan evalueres på, om børnene får de muligheder for udvikling, der var den pædagogiske hensigt. Dette er også i tråd med den reviderede dagtilbudslov, der flytter fokus fra evaluering af aktivitet til evaluering af børnenes udbytte af en aktivitet.</p> <p>Størstedelen af tilsynene i 2018 handler om at drøfte, hvordan den voksne kan understøtte børnenes leg, herunder hvornår den voksne styrer, hjælper på vej eller observerer på afstand for at kunne træde ind og hjælpe med at udvikle legen eller støtte et barn i at blive en del af en leg.</p>
<p>Evaluering og pædagogisk udvikling Systematik og refleksion er vigtige elementer i at sikre, at alle børn får optimale trivsels- og udviklingsmuligheder.</p>	<p>Tilsynene viser, at der skal være fokus på at arbejde med børnenes selvhjulpenhed særligt i rutineprægede situationer fx måltider ved at hjælpe med at dække bord mm.</p> <p>Alle afdelinger har fokus på at skabe en systematik omkring det enkelte barns udvikling og anvender bl.a. sprogvurderinger og dialogprofiler til refleksion om det enkelte barns udvikling. Der skal fortsat være opmærksomhed på at støtte afdelingerne i at få det optimale ud af de fælles kommunale redskaber, da der herved sikres dokumentation af handlingsplaner samt opfølgning, til gavn for barnet og vidensdeling.</p> <p>Afdelingerne arbejder med en organisering, hvor der er stuemøder, læringsgruppemøder mm., til at sikre at børnefællesskabet og enkelte børn drøftes med henblik på at skabe optimale muligheder for trivsel og udvikling. Hertil er der særligt fokus på udsatte børn, og hvordan de identificeres så tidligt som muligt. I det samarbejde anvendes det tværfaglige forum med Pædagogisk Psykologisk Rådgivning og forældrenes inddrages så tidligt som muligt i at støtte barnets trivsel og udvikling.</p>